

MENADŽMENT NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

prof.dr.sc. Zdenko Klepić

Struktura

- 1. Pojam, značaj i uloga neprofitnih organizacija**
 - 1.1. Pojmovno određenje neprofitnih organizacija**
 - 1.2. Značaj i uloga neprofitnih organizacija**
 - 1.3. Povijesni razvoj neprofitnih organizacija**
- 2. Pravni okvir za osnivanje i djelovanje neprofitnih organizacija**
 - 2.1. Međunarodni pravni okvir**
 - 2.1.1. Opća deklaracija o ljudskim pravima**
 - 2.1.2. Konvencija za zaštitu ljudskim prava i sloboda**
 - 2.2. Pravni okvir u Bosni i Hercegovini**

Sadržaj - nastavak

3. Financijski menadžment neprofitnih organizacija

3.1. Izvori financiranja

3.2. Prikupljanje sredstava

3.2.1. Definiranje pojma prikupljanja sredstava

3.2.2. Metode prikupljanja sredstava

3.3.. Socijalno poduzetništvo

3.3.1. Pojam i značaj samofinanciranja

3.3.2. Oblici samofinanciranja neprofitnih organizacija

3.3.3. Samofinanciranje i socijalni poduzetnici

3.3.4. Faze u poduzetničkom procesu

3.3.5. Održivost neprofitnih organizacija

4. Projektni menadžment neprofitnih organizacija

4.1. Pojam i definiranje projekta i projektnog menadžmenta

4.2. Faze životnog ciklusa projekta

4.3. Temeljni oblici projektnog menadžmenta

4.4. Struktura projektnog menadžmenta

5. Planiranje u neprofitnim organizacijama

- Vizija**
- Misija**
- Ciljevi**
- Faze u procesu planiranja**

6. Organiziranje neprofitnih organizacija

- Oblici organiziranja (udruge, zaklade i ostali oblici)**
- Organizacija upravljanja u neprofitnim organizacijama**

7. Menadžment ljudskih resursa u neprofitnim organizacijama

- Privlačenje, edukacija i razvoj, kompenzacije (upravnog odbora, zaposlenih i volontera)**

8. Vođenje

Motiviranje, vodstvo i komunikacija

9. Kontroliranje u neprofitnim organizacijama

-
-
- 10. Javno zagovaranje i lobiranje**
 - 11. Etika u neprofitnim organizacijama**
 - 12. Odnosi s javnošću neprofitnih organizacija**
 - 13. Internacionalizacija neprofitnih organizacija**
 - 14. Budućnost razvoja neprofitnih organizacija**

Način rada

- Predavanja 30 sati
 - Predavanja
 - Posjet nekim organizacijama
 - Gosti predavači
 - Radovi i prezentacije
- Vježbe 30 sati
- Ispit
 - 30% Vježbe
 - 70% kolokviji (2 kolokvija)

Pojmovno određenje

- Karakteristika demokratskih društava je postojanje tri sektora:
 - Javni (državni)
 - Privatni (tržište)
 - Građanski (civilno društvo)
- Civilno društvo su građani koji se aktivno i slobodno upliću u sve sfere društvenog djelovanja i imaju značajnu ulogu u razvoju svake države i društva.

**“Ni vlade ni bojne nisu u mogućnosti da zaštite pravdu i slobodu ondje gdje građanin sam ne želi izaći pred kućna vrata da vidi što se događa”
(Gotfrid Keler)**

Civilno društvo

- Civilno društvo je u današnje vrijeme postalo **vizija i želja svih demokratski opredijeljenih sustava**, kao koncept uspostavljanja i ostvarivanja slobode i različitosti pojedinca, njegovog sudjelovanja u vršenju javnih poslova na principima jednakosti, ravnopravnosti i vladavini prava.
- Civilno društvo predstavlja **okvir za ostvarivanje slobode i različitosti pojedinaca, pluralizma i raznolikosti interesa, te zaštite ljudskih prava i sloboda**.

Organizacije civilnog društva

- Nazivaju se organizacije koje osnivaju građani i istima upravljaju i rukovode, neovisno od državnog (javnog) aparata.
- Organizacije civilnog društva nazivaju se dobrovoljnim, neovisnim, neprofitnim, nevladinim ili trećim sektorom.
- Svaki od tih naziva ističe jedan aspekt tih organizacija.
- U svijetu se najviše govori o NGO (nongovernmental) sektoru.
- Potrebno je naglasiti da kada se govori o nevladinom sektoru ne govori o apsolutnoj nepovezanosti vlade i ovih organizacija, budući da vlada ulaže sredstva u rad neprofitnog sektora, no to ne utječe ili ne bi trebalo na aktivnosti same organizacije.

Neprofitne organizacije

- Teška generalizacija neprofitnih org.
- Velika varijacija u okviru i skali u rasponu od neformalnih organizacija bez imovine i zaposlenika, preko višemilijunskih fondacija, sveučilišta, vjerskih zajednica, zdravstvenih ustanova, sa tisućama zaposlenika ili članova.
- Neke pružaju tradicionalne dobrotvorne, edukacijske ili religijske usluge,
- Zakoni u mnogim zemljama, uključujući SAD, im dozvoljava plasiranje gotovo bilo kojih proizvoda ili usluga na neprofitnoj bazi.

-
- **Izvori prihoda** variraju od toga što se neke neprofitne organizacije uzdržavaju donacijama, druge zavise od prihoda od prodaje proizvoda ili usluga, a mnogi primaju većinu ili sve prihode od vlade.
 - **Način upravljanja** je u rasponu od autokracije samostalnih upravitelja izabranih između potomaka humanitarnih donatora preko širokih reprezentativnih odbora sastavljenih od po položaju izabranih službenika ili direktora izabranih od strane članova organizacije.

- Zbog kompleksnosti i različitosti neprofitnih organizacija izraz neprofitni ima sam po sebi različita značenja.
- Budući da broj neprofitnih organizacija rapidno raste, zbog njihove različitosti, kao i zbog toga što njihov utjecaj i značaj u društvu veoma velik, da dodiruje sve aspekte naših života i sve razine institucija, **neprofitne organizacije su u fokusu kako zakonodavaca, tako i sudova i javnosti.**

Definiranje prema zakonu o porezu na dobit

- Navodi organizacije koje ne podliježu plaćanju poreza na dobit.
- Obveznici koji ne podliježu plaćanju poreza na dobit izuzev vladinih institucija, ustanova i drugih organizacija, su: vjerske zajednice, političke stranke, sindikat, komore, udruge, umjetničke udruge, vatrogasne udruge, turističke zajednice, športski klubovi i savezi, fondacije, zaklade, humanitarne organizacije i drugi po osnovi prihoda iz proračuna ili javnih fondova, sponzorstava ili donacije u novcu ili naturi, kamata, dividendi, članarina, prihoda od prodaje ili prijenosa dobara osim dobara koja se koriste ili su se koristila za obavljanje djelatnosti.

Definicije iz UN-a

- Iako su organizacije civilnog društva postojale kroz cijelu povijest, nevladine organizacije u današnjem kontekstu, posebno na međunarodnoj razini, razvijaju se u posljednja dva vijeka. Pojam „nevladina organizacija“ počeo se koristiti s uspostavljanjem Ujedinjenih naroda, u 1945. godini.
- Visoki komesarijat Ujedinjeni naroda za izbjeglice (UNHCR) postavio je **sljedeće kriterije za definiranje nevladinih organizacija**: da je neprofitna, nekomercijalna, nevladina, pravno registrirana, te da je suglasna s univerzalnim humanitarnim vrijednostima i praksom.

Ostale organizacije

- Druge međunarodne agencije traže i dodatne karakteristike, od kojih je najznačajnija da nevladina organizacija **ima kapacitet, što znači da zna kako da napravi plan i da ima resurse da ga implementira, te da je spremna da bude odgovorna za svoje aktivnosti.**
- U europskoj uniji ne postoji općeprihvaćena ili pravno zasnovano definiranje pojma „organizacija civilnog društva“. Organizacije civilnog društva u EU čini glavne strukture društva, pored javnog i privatnog sektora, a koncept ovih organizacija ima duboke korijene u demokratskoj tradiciji zemalja članica Unije.

Ključni elementi definicije

- Neprofitni sektor čine pojedinci i organizacije koji pomažu da društvo postane zajednica odgovornih pojedinaca orijentiranih prema osobnom i obiteljskom napretku, ali i napretku zajednice kojoj pripadaju.
- Ključni elementi koji proizlaze iz definicije nevladinih odnosno neprofitnih organizacija koje je istakao UNHCR, te druge agencije su:
 - Nevladina organizacija,
 - Neprofitna organizacija
 - Nekomercijalna organizacija,
 - Pravno registrirana,
 - Podržava i poštuje univerzalne humanitarne vrijednosti i praksu,
 - Posjeduje kapacitet,
 - Odgovornost.

Neprofitne organizacije u BiH - definiranje

- Sukladno sa statusom „nevladina“, utemeljitelji neprofitne organizacije ne mogu biti država BiH, entiteti, Distrikt Brčko, županije, gradovi, općine, mjesne zajednice, državni organi, državna poduzeća i fondovi.
- Sukladno članku 3. točka 3. zakona o udruženjima i zakladama Bosne i Hercegovine ciljevi i aktivnosti organizacije (registriranog udruženja odnosno fondacije) ne mogu uključivati angažiranje u predizbornoj kampanji, prikupljanje sredstava za kandidate za predizbornu kampanju, financiranje i promoviranje kandidata odnosno političkih stranaka. Ovo isto vrijedi za udruženja i zaklade koja se registriraju po zakonima na nižim razinama (Federacija BiH, Republika Srpska i Distrikt Brčko).

Status neprofitna

- Neprofitna organizacija može obavljati gospodarske djelatnosti samo ako je osnovna svrha takvih djelatnosti ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom.
- Status neprofitna organizacija podrazumijeva da organizacija u svome djelovanju ne ostvaruje profit, a i ako ga ostvaruje ulaže ga u društveno korisne aktivnosti sukladno svojoj misiji i područjem djelovanja koja su utvrđeni statutom.
- Nije dopuštena izravna ili neizravna raspodjela viška prihoda nad rashodima iz gospodarske djelatnosti osnivačima, radnicima, donatorima ili trećim licima.